BAYAD NA,

MALINIS PA!

The Faith-Based Tax & Integrity Guide for Filipino Small Business Owners

How to Pay Your Taxes Right, Sleep Soundly at Night, and Grow a Business God Can Bless

VINCENT PERDIGUEZ CPA, MBA

“You don’t have to choose between being profitable and being righteous — this guide shows Filipino small business owners how to honor God, pay taxes correctly, and still build a thriving business.”

Table of Contents

Introduction 1

Chapter 1: Bakit Mahalaga ang Integridad sa Negosyo — A Faith Perspective on Honest Business 3

Chapter 2: Taxes 101 for Small Business Owners — What You Actually Owe and Why It Matters 9

Chapter 3: Common Tax Mistakes Filipino Entrepreneurs Make (And How to Avoid Them with a Clear Conscience) 14

Chapter 4: Building a Business God Can Bless — Aligning Your Finances with Your Values 19

Chapter 5: Practical Steps to Get Compliant, Stay Compliant, and Grow with Confidence 23

Final Encouragement 28

Resources and Helpful Links 30

About This Guide 31

Closing Thought 32

Introduction

Maraming maliliit na negosyante sa Pilipinas ang nagsimula ng negosyo hindi dahil gusto nilang yumaman agad, kundi dahil gusto nilang magkaroon ng mas maayos na buhay para sa kanilang pamilya. Ang iba ay nagsimula sa sari-sari store, online selling, freelancing, maliit na restaurant, repair shop, tutorial services, printing business, construction supply, o home-based business.

Ngunit habang lumalaki ang negosyo, dumarami rin ang responsibilidad.

Kasama rito ang:

- Pagbabayad ng tamang buwis
- Pag-iingat ng records
- Pagharap sa BIR requirements
- Pagiging tapat sa customers
- Pagtrato nang tama sa employees at suppliers
- Pagpapanatili ng integridad kahit mahirap

Maraming negosyante ang natatakot sa taxes. Ang iba ay nalilito. Ang iba naman ay nagiging kampante sa “pwede na yan” mentality. Ngunit sa katotohanan, ang negosyo ay hindi lamang tungkol sa kita. Ito rin ay tungkol sa karakter.

Sa pananampalatayang Kristiyano, ang negosyo ay maaaring maging instrumento ng kabutihan, katapatan, at mabuting patotoo. Ang Diyos ay hindi lamang interesado sa ating pagsamba tuwing Linggo. Interesado rin Siya kung paano tayo namumuhay mula Lunes hanggang Sabado.

Kasama roon ang paraan natin ng:

- Pagkita
- Pagbabayad ng utang
- Pagbabayad ng buwis
- Pakikitungo sa tao

- Paggamit ng pera
- Pagpapatakbo ng negosyo

Sabi ng Biblia sa Romans 13:7 (KJV):

> “Render therefore to all their dues: tribute to whom tribute is due; custom to whom custom…”

Ang pagbabayad ng tamang buwis ay hindi lamang legal na obligation. Maaari rin itong maging bahagi ng ating moral at spiritual na responsibility.

Ang layunin ng e-book na ito ay hindi upang takutin ka.

Ang layunin nito ay:

- Turuan ka
- Bigyan ka ng practical guidance
- Tulungan kang maging compliant
- Tulungan kang magkaroon ng peace of mind
- Hikayatin kang magpatakbo ng negosyong may integridad

Hindi mo kailangang pumili sa pagitan ng pagiging profitable at pagiging righteous.

Posibleng kumita nang marangal. Posibleng lumago nang may malinis na konsensya. Posibleng magtagumpay nang hindi nandaraya.

At higit sa lahat, posibleng magkaroon ng negosyong maaaring pagpalain ng Diyos.

Chapter 1: Bakit Mahalaga ang Integridad sa Negosyo — A Faith Perspective on Honest Business

Ano ang Integridad?

Ang integridad ay pagiging buo, tapat, at pareho kahit may nakakakita o wala.

Sa negosyo, madaling maging “praktikal” kaysa maging tama. Madaling sabihin:

- “Lahat naman gumagawa niyan.”
- “Konting underdeclare lang.”
- “Wala namang makakaalam.”
- “Mahirap ang buhay.”
- “Masyadong mataas ang tax.”

Ngunit ang tunay na integridad ay nasusubok kapag may pagkakataong mandaya ngunit pinili mong maging tapat.

Ang Proverbs 11:1 (KJV) ay nagsasabi:

> “A false balance is abomination to the LORD: but a just weight is his delight.”

Sa panahon noon, may mga negosyanteng gumagamit ng maling timbangan upang lamangin ang customers. Ngayon, maaaring iba na ang anyo nito:

- Hindi pag-issue ng resibo
- Underdeclaration ng income
- Fake expenses
- Double books
- Pag-iwas sa taxes nang illegal

- Panloloko sa customers
- Hindi pagbabayad ng tamang sweldo

Ngunit pareho pa rin ang prinsipyo.

Ang Diyos ay di nalulugod sa kasamaan, kundi sa katapatan.

Ang Negosyo ay Test ng Character

Ang negosyo ay hindi lamang test ng skills. Ito ay test din ng character.

Kapag maliit pa ang negosyo, maaaring isipin ng iba:

“Okay lang yan. Maliit lang naman.”

Ngunit ang katapatan sa maliit ay mahalaga.

Luke 16:10 (KJV):

> “He that is faithful in that which is least is faithful also in much…”

Ang integrity ay foundation ng long-term success.

Maraming negosyo ang mabilis lumago ngunit mabilis ding bumagsak dahil may:

- Kaso sa BIR
- Kaso sa estafa
- Sirang reputasyon
- Internal theft
- Walang trust
- Corruption
- Greed

Ngunit ang negosyong nakatayo sa katapatan ay may matibay na pundasyon.

Why Integrity Matters Financially

May mga tao na iniisip na ang pagiging tapat ay hadlang sa paglago.

Sa katotohanan, ang integridad ay advantage.

Kapag malinis ang records mo:

- Mas madali kang maka-loan
- Mas mataas ang trust ng clients
- Mas maayos ang accounting
- Mas mababa ang stress
- Mas iwas sa penalties
- Mas credible ka sa investors
- Mas madali ang expansion

Ang totoong mahal ay hindi tax.

Ang totoong mahal ay:

- Penalties
- Interest
- Compromise fees
- Stress
- Takot
- Sirang pangalan
- Nawawalang tiwala

Peace of Mind Has Value

Maraming negosyante ang kumikita pero hindi mapakali.

Takot sa:

- Audit
- Reklamo
- Investigation
- Demand letter

- Employee complaints
- Supplier conflicts

Ngunit iba ang tulog ng taong alam niyang malinis ang kanyang negosyo.

Ecclesiastes 5:12 (KJV):

> "The sleep of a labouring man is sweet..."

May kapayapaan ang taong may malinis na konsensya.

Integrity is a Testimony

Bilang Kristiyano, ang negosyo natin ay maaaring maging testimony.

Kapag tapat tayo:

- Nakikita ng employees
- Nakikita ng customers
- Nakikita ng suppliers
- Nakikita ng pamilya

Hindi perpekto ang Kristiyano. Ngunit dapat makita ang sincerity at honesty.

Ang negosyo ay maaaring maging paraan upang ipakita ang:

- Katapatan
- Kabutihan
- Discipline
- Responsibility
- Consistency

Profit is Not the Enemy

Mahalagang maintindihan ito.

Hindi kasalanan ang kumita.

Ang negosyo ay dapat kumita upang:

- Mabuhay ang pamilya
- Makapagpasweldo
- Makapag-expand
- Makapagbigay
- Makapaglingkod

Ang problema ay hindi pera.

Ang problema ay pag-ibig sa pera.

1 Timothy 6:10 (KJV):

> "For the love of money is the root of all evil..."

Kapag pera na ang naging diyos ng tao, handa na siyang mandaya.

Ngunit kapag ang tao ay may takot sa Diyos, mas magiging maingat siya sa kanyang desisyon.

The Long-Term View

Maraming tao ang gustong yumaman agad.

Ngunit ang matibay na negosyo ay kadalasang dahan-dahang lumalago, hindi biglaan.

Proverbs 13:11 (KJV):

> "...he that gathereth by labour shall increase."

Ang sustainable growth ay kadalasang bunga ng:

- Sipag
- Katapatan
- Consistency
- Good stewardship
- Discipline

- Patience

Hindi shortcut.

Chapter 2: Taxes 101 for Small Business Owners — What You Actually Owe and Why It Matters

Bakit May Taxes?

Maraming Pilipino ang may negatibong tingin sa taxes.

At totoo naman, may corruption at misuse ng public funds sa mundo.

Ngunit bilang mamamayan at negosyante, mayroon pa rin tayong legal na responsibility.

Romans 13:6-7 (KJV):

> "For for this cause pay ye tribute also…"

Ang taxes ay ginagamit para sa:

- Roads
- Public schools
- Hospitals
- Government services
- Infrastructure
- Security

Hindi perpekto ang gobyerno, ngunit hindi iyon excuse upang mandaya.

Basic Taxes Small Businesses Usually Encounter

1. Income Tax

Ito ang buwis sa kinita ng negosyo.

Kung sole proprietor ka, karaniwang kasama ito sa iyong personal income tax return.

Maaaring:

- Graduated income tax rates
- 8% optional tax for qualified taxpayers

Depende ito sa laki at klase ng negosyo.

2. Percentage Tax

Para ito sa mga non-VAT taxpayers.

Karaniwang applicable ito sa mga small businesses na hindi VAT-registered.

3. Value-Added Tax (VAT)

Kapag lumagpas sa VAT threshold ang annual sales, maaaring required kang mag-register as VAT taxpayer.

Ang VAT ay may sariling:

- Filing requirements
- Invoicing requirements
- Input and output tax computations

4. Withholding Taxes

Kapag may employees o suppliers, maaaring kailangan mong mag-withhold at mag-remit ng taxes.

Halimbawa:

- Compensation withholding tax
- Expanded withholding tax

5. Local Business Taxes

Bukod sa BIR, may business permit at local taxes din mula sa city o municipality.

Kasama rito:

- Mayor's permit
- Barangay clearance
- Sanitary permit
- Fire inspection fees
- Local business tax

Why Proper Registration Matters

May mga negosyong kumikita ngunit hindi rehistrado.

Ang problema rito ay:

- Limited credibility
- Risk ng penalties
- Hirap maka-loan
- Hirap kumuha ng corporate clients
- Hirap mag-expand

Kapag rehistrado ang negosyo:

- Mas professional ang image
- Mas maayos ang operations
- Mas handa sa growth

The Importance of Receipts and Invoices

Ang resibo ay hindi simpleng papel lamang.

Ito ay:

- Proof of transaction

- Accounting support
- Tax documentation
- Protection for both parties

Kapag walang resibo:

- Magulo ang records
- Mahirap mag-compute
- Mahirap mag-defend sa audit

Recordkeeping is Stewardship

Maraming negosyante ang tamad sa bookkeeping.

Ngunit ang maayos na bookkeeping ay:

- Nakakatulong sa decisions
- Nakakatulong sa cash flow management
- Nakakaiwas sa losses
- Nakakaiwas sa tax problems

Ang magandang records ay hindi lamang para sa BIR.

Ito ay para rin sa negosyo mo.

Separation of Personal and Business Funds

Isa ito sa pinakamalaking problema ng small businesses.

Pinaghahalo ang:

- Personal gastos
- Business expenses
- Family expenses
- Emergency expenses

Ang resulta:

- Hindi alam ang tunay na kita

- Magulong records
- Wrong tax reporting
- Cash flow problems

Mahalagang magkaroon ng:

- Separate bank account
- Organized records
- Expense tracking
- Budgeting discipline

Compliance is Easier Than Crisis

Maraming tao ang umiiwas sa accounting dahil natatakot sila.

Ngunit mas mahirap ang:

- Audit
- Penalties
- Reconstruction of records
- Legal issues
- Stress

Mas madali kung gumawa ng tama mula sa simula.

Chapter 3: Common Tax Mistakes Filipino Entrepreneurs Make (And How to Avoid Them with a Clear Conscience)

Mistake #1: “Maliit Lang Naman Kami” Mentality

Maraming small business owners ang naniniwala na hindi sila mapapansin.

Ngunit habang lumalaki ang digital systems at reporting, mas nagiging connected ang information.

Mas mabuting maging compliant nang maaga kaysa habulin kalaunan.

Mistake #2: No Bookkeeping System

Kapag walang maayos na bookkeeping:

- Hindi alam ang tunay na income
- Hindi alam ang tunay na expenses
- Hindi alam kung profitable pa ba
- Hindi alam ang tax liabilities

Ang bookkeeping ay hindi luxury.

Ito ay necessity.

Mistake #3: Mixing Personal and Business Transactions

Ito ang sanhi ng:

- Wrong deductions
- Cash shortages
- Wrong reports

- Confusion

Mag-set ng boundaries.

Mistake #4: Ignoring Filing Deadlines

Kahit walang income minsan, may filing obligations pa rin.

Kapag hindi nakapag-file:

- May penalties
- May interest
- May surcharge

Ang simpleng delay ay maaaring lumaki.

Mistake #5: Depending on Guesswork

“Feeling ko okay na yan.”

“Estimate lang.”

Delikado ito.

Mas mabuting:

- Kumonsulta sa CPA
- Magtanong
- Mag-aral
- Gumamit ng accounting tools

Mistake #6: Fake Expenses or Fake Receipts

Ito ay hindi lamang risky.

Ito ay dishonesty.

Maaaring isipin ng iba:

“Normal lang yan.”

Ngunit hindi nagbabago ang tama dahil marami ang gumagawa.

Mistake #7: Fear-Based Avoidance

May mga negosyanteng hindi na nagbubukas ng letters.

Iniiwasan ang BIR.

Hindi sumasagot.

Hindi nagpapaconsult.

Mas lumalala tuloy ang problema.

Mas mabuting harapin agad ang issues.

Mistake #8: Cash Handling Without Controls

Kapag walang controls:

- Nawawala ang pera
- Nadadaya ang negosyo
- Hindi accurate ang records

Magkaroon ng:

- Daily sales recording
- Expense logs
- Inventory tracking
- Cash reconciliation

Mistake #9: Lack of Documentation

Ang undocumented transaction ay mahirap patunayan.

Mag-save ng:

- Receipts
- Invoices
- Contracts
- Bank records
- Payment proofs

Mistake #10: Thinking Compliance Kills Profit

Hindi compliance ang sumisira sa negosyo.

Mas maraming negosyong nasisira dahil sa:

- Mismanagement
- Poor pricing
- Wrong cash flow handling
- Greed
- Lack of systems

Ang maayos na compliance ay maaaring magdala ng:

- Stability
- Confidence
- Better growth
- Better reputation

How to Avoid These Problems

Build Simple Systems

Hindi kailangang komplikado.

Magsimula sa:

- Organized folders
- Monthly bookkeeping

- Calendar reminders
- Proper invoicing
- Expense tracking

Seek Wise Counsel

Proverbs 15:22 (KJV):

> “Without counsel purposes are disappointed: but in the multitude of counsellors they are established.”

Magkaroon ng:

- Accountant
- Bookkeeper
- Tax adviser
- Mentor

Choose Transparency

Ang transparency ay protection.

Kapag malinis ang records:

- Mas mababa ang fear
- Mas mababa ang confusion
- Mas mataas ang confidence

Chapter 4: Building a Business God Can Bless — Aligning Your Finances with Your Values

What Does It Mean for God to Bless a Business?

Ang blessing ng Diyos ay hindi lamang malaking pera.

May mga negosyong malaki ang kita ngunit:

- Wasak ang pamilya
- Walang peace of mind
- Puro problema
- Puno ng takot

Ang tunay na blessing ay maaaring kasama ang:

- Peace
- Wisdom
- Stability
- Good relationships
- Provision
- Contentment
- Good reputation

Proverbs 10:22 (KJV):

> “The blessing of the LORD, it maketh rich, and he addeth no sorrow with it.”

Stewardship, Not Ownership

Bilang tao, tayo ay stewards.

Ang ibig sabihin ng stewardship ay:

- Responsable tayo
- Accountable tayo
- Pinagkatiwalaan tayo

Ang negosyo, pera, at opportunities ay dapat gamitin nang may wisdom.

Honoring God in Financial Decisions

Narito ang ilang practical ways:

1. Be Honest in Pricing

Huwag manloko.

Huwag manlamang.

Huwag magsinungaling tungkol sa produkto o serbisyo.

2. Pay People Fairly

Kung may employees:

- Bayaran nang tama
- Bayaran nang nasa oras
- Tratuhin nang may respeto

3. Avoid Greed

Hindi lahat ng “profitable” ay tama.

May kita na galing sa:

- Panloloko
- Corruption
- Exploitation
- Dishonesty

Hindi lahat ng opportunity ay dapat tanggapin.

4. Practice Contentment

Ang contentment ay protection laban sa desperation.

Kapag desperado ang tao sa pera, mas madali siyang mandaya.

5. Give Generously

Ang generosity ay magandang discipline laban sa selfishness.

Hindi kailangang milyonaryo para maging generous.

Reputation is an Asset

Sa negosyo, mahalaga ang pangalan.

Proverbs 22:1 (KJV):

> "A good name is rather to be chosen than great riches..."

Ang magandang reputasyon ay:

- Mahirap buuin
- Madaling sirain

Kapag kilala kang tapat:

- Mas maraming referrals
- Mas maraming repeat clients
- Mas mataas ang trust

The Danger of Shortcuts

Ang shortcuts ay tempting.

Ngunit maraming shortcuts ang may kapalit:

- Legal risk
- Stress
- Fear
- Shame
- Future problems

Faithfulness in Difficult Seasons

May panahon ng:

- Mabagal na sales
- Financial pressure
- Delayed collections
- Economic downturn

Dito nasusubok ang integrity.

Minsan mas madaling mandaya kapag gipit.

Ngunit ang prinsipyo ng katapatan ay hindi dapat nakadepende sa convenience.

Success with a Clean Conscience

Ano ang silbi ng malaking kita kung:

- Puro takot
- Puro anxiety
- Puro kaso
- Puro guilt

Mas mabuting mabagal ngunit malinis.

Mas mabuting simple ngunit payapa.

Chapter 5: Practical Steps to Get Compliant, Stay Compliant, and Grow with Confidence

Step 1: Know Your Current Situation

Maging honest.

Tanungin ang sarili:

- Registered ba ang negosyo?
- Updated ba ang filings?
- Organized ba ang records?
- May bookkeeping system ba?
- May unpaid taxes ba?

Hindi maaayos ang problemang hindi inaamin.

Step 2: Organize Your Documents

Magkaroon ng system.

Pwede kang gumamit ng:

- Physical folders
- Cloud storage
- Accounting software
- Spreadsheets

Ayusin ang:

- Sales records
- Expense receipts
- Bank statements

- Permits
- Tax filings

Step 3: Separate Business and Personal Money

Mag-open ng dedicated business account.

Mag-set ng:

- Owner's draw system
- Salary structure
- Expense policies

Step 4: Build a Monthly Routine

Ang consistency ay mahalaga.

Monthly routine example:

Weekly

- Record sales
- Record expenses
- Monitor cash

Monthly

- Reconcile accounts
- Review profit
- Prepare tax requirements
- File obligations

Quarterly

- Review goals

- Analyze expenses
- Improve systems

Step 5: Work with Professionals

Hindi mo kailangang gawin lahat mag-isa.

Makakatulong ang:

- CPA
- Bookkeeper
- Payroll specialist
- Tax consultant

Ang professional guidance ay investment, hindi expense lamang.

Step 6: Use Technology Wisely

Maraming tools ngayon para mapadali ang compliance.

Halimbawa:

- Accounting software
- POS systems
- Cloud storage
- Digital invoicing
- Expense trackers

Step 7: Prepare for Growth

Kapag lumalaki ang negosyo:

- Lumalaki rin ang responsibility
- Lumalaki rin ang risk
- Lumalaki rin ang compliance requirements

Mas mabuting handa.

Step 8: Create Internal Controls

Kahit maliit ang negosyo, mahalaga ang controls.

Halimbawa:

- Approval process
- Inventory counts
- Cash monitoring
- Receipt controls
- Segregation of duties kung posible

Step 9: Continue Learning

Nagbabago ang tax rules.

Magbasa.

Mag-attend ng seminars.

Makinig sa professionals.

Step 10: Build for the Long Term

Huwag lamang isipin ang:

- Kita ngayong buwan
- Quick cash
- Shortcut profits

Isipin ang:

- Sustainability

- Legacy
- Reputation
- Stability
- Family future

Confidence Comes from Preparation

Kapag organized at compliant ang negosyo:

- Mas confident ka
- Mas handa ka sa opportunities
- Mas handa ka sa audits
- Mas handa ka sa expansion

At higit sa lahat:

Mas payapa ang isip mo.

Final Encouragement

Ang pagiging tapat sa negosyo ay hindi laging madali.

May pressure.

May competition.

May temptation.

May fear.

Ngunit ang integridad ay may malaking halaga.

Sa dulo, mahalaga ang:

- Malinis na pangalan
- Malinis na records
- Malinis na konsensya
- Malinis na pamumuhay

Hindi mo kailangang maging perfect para magsimula.

Ang mahalaga ay handa kang gumawa ng tama.

Maaaring may past mistakes.

Maaaring may kailangang ayusin.

Maaaring may kailangang habulin.

Ngunit laging mas mabuting magsimulang maging tama ngayon kaysa magpatuloy sa mali.

Ang negosyo ay maaaring maging:

- Instrumento ng blessing
- Instrumento ng provision
- Instrumento ng testimony

- Instrumento ng service

Maging tapat.

Maging responsable.

Maging wise steward.

At magpatakbo ng negosyong maaari mong ipagpasalamat sa Diyos.

Resources and Helpful Links

Philippine Government Resources

- Bureau of Internal Revenue (BIR) https://www.bir.gov.ph
- Department of Trade and Industry (DTI) https://www.dti.gov.ph
- Securities and Exchange Commission (SEC) https://www.sec.gov.ph
- Business Registration Portal https://business.gov.ph
- Social Security System (SSS) https://www.sss.gov.ph
- PhilHealth https://www.philhealth.gov.ph
- Pag-IBIG Fund https://www.pagibigfund.gov.ph

Suggested Business Practices

- Maintain updated bookkeeping
- File taxes on time
- Keep digital backups
- Separate personal and business funds
- Consult professionals regularly
- Review financial statements monthly

About This Guide

This e-book is intended for educational purposes only and should not be considered as legal or tax advice. Tax rules may change, and every business situation is different. Consult a qualified CPA or tax professional for guidance that is specific to your business. For more tips and guides, please visit our blog at cpadavao.blogspot.com to view a few of our collections and business resources.

Closing Thought

A thriving business built on honesty is more valuable than fast profit built on compromise.

Choose integrity. Choose responsibility. Choose peace of mind.

Bayad na. Malinis pa.